

НАПРЯМ 10. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

СТРАТЕГІЇ ОВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ В НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Коваль І. В.

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри практики іноземної мови та методики викладання

Хмельницький національний університет

м. Хмельницький, Україна

Аналіз психолого-педагогічних резервів підвищення ефективності групової спільної навчально-пізнавальної діяльності з вивчення іноземної мови на неспеціальних факультетах вузів був проведений Т.Б. Тихоною, яка в ході впровадження лінгвістичних та рольових ігор продемонструвала можливість зміщення мети навчання з фактів мови як науки на її функції (мовлення, аудіювання, читання, письмо). З урахуванням індивідуальних особливостей не тільки кожного члена групи, але й групи в цілому як сукупного суб'єкта були виявлені особливості формування індивідуальних стилів навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Низкою вчених підкреслюється важливість формування стратегій оволодіння іноземною мовою у навчальній діяльності, коли свій вибір студенти можуть зупинити абсолютно на різних її видах. У дослідженнях Майкла О'Мейлі розглядається 24 стратегії, які можна розділити на три великі групи:

- металокогнітивні стратегії, які включають попереднє планування навчання, усвідомлення процесу навчання, оцінку результатів та ін.;
- когнітивні стратегії, пов'язані безпосередньо з оперуванням навчальним матеріалом (повторення, групування, дедукція, конспектування, запам'ятовування ключових слів та ін.);
- соціоафективні стратегії, що передбачають співробітництво, а також компенсаторні стратегії з'ясування незрозумілого (перепитування, парафраз, приклади та ін.).

Надання переваг тій або іншій стратегії є індивідуально обумовленим. Педагогами КНР та США у спільно розробленому дослідженні було показано, що процес розвитку стратегій та їх застосування опосередкований особистісним «мисленевим» стилем суб'єктів навчання, яке відображає їх сприйняття, артефакти культури

та взаємодію з викладачами, одногрупниками, родичами, тобто визначається соціальною культурою.

Психологами було також виявлено два основних види стратегій у кожному виді мовленнєвої діяльності: «серіальна» і «глобальна». Зазначається, що види стратегій рецептивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності подібні, що пояснюється Н.М. Федорончук та іншими психологами спільністю даних мовленнєвих процесів, яка проявляється в їхньому предметному змісті та структурній організації.

Студенти, які досягають кращих результатів, використовують «глобальну» стратегію, що включає прийоми смислового і вербального прогнозування. Студенти, показники рівня досягнень яких нижче, віддають перевагу «серіальній» стратегії, що полягає у просуванні від установлення часткових деталей і значення окремих слів до визначення глобального значення, загального змісту висловлення.

Функції стратегій у навчанні проявляються через здійснення студентами раціонального розподілу пізнавальних зусиль і своєчасної активізації мовних і фонових знань у ході вирішення навчально-мовленнєвих завдань, а також в усвідомленні студентами своїх пізнавальних можливостей, які, за результатами впровадження спеціально розроблених навчальних програм, зростають у навчальній діяльності, у відчутті суб'єктивної впевненості у досягненні успіху, у побудові позитивного образу себе як суб'єкта оволодіння іноземною мовою, у підвищенні захопленості змістом навчання та активності на заняттях, в емоційній готовності до виконання діяльності, позитивному емоційному тону на навчальній групі, зниженні ситуативної тривожності під час виконання завдань.

Висновки. Сформовані у студентів у повноцінній формі, тобто усвідомлювані і ті, що задовольняють якісним характеристикам, стратегії впливають на результати діяльності навчання, спрямованої на оволодіння іноземною мовою.

Література:

1. Тихонова Т.Б. Психолого-педагогічні резерви підвищення ефективності групової учбово-пізнавальної діяльності з вивчення іноземної мови на неспеціальних факультетах вузів: дис. канд. психол. наук: 19.00.07 / Тетяна Борисівна Тихонова; Ін-т психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – К., 1994. – 179 с.
2. Федорончук Н.М. Формування психологічних стратегій оволодіння іноземною мовою / Н.М. Федорончук // Проблеми загальної та педагогічної психології : Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України / [ред.кол.: С.Д. Максименко (гол.ред.) та ін.]. – К. : «ГНОЗІС», 2009. – Т. XI. – Част. 3 – С.410-419.

3. Asamura A., Kaketa K., Miyazki T., Yoshino I. *What Factors Reveal Individual Differences in Metacognition* / Asamura A., Kaketa K., Miyazki T., Yoshino I. / *Abstracts of the 13th European Congress of Psychology (9-12 July, Stockholm, Sweden. – P. 26.*

4. Huang J., Andrews S. *Situated development and use of language learner strategies: voices from EFL students* / Huang J., Andrews S. // *Language Learning Journal. – Vol.38. – № 1. – April 2010. – P. 19–35.*

СПЕЦИФІКА МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Кравченко Т. В.

*студентка IV курсу кафедри спеціальної світи
педагогічного факультету*

**Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна**

Тези є спробою проаналізувати міжособистісні стосунки дітей з особливими освітніми потребами в умовах шкільного навчання.

Постановка проблеми. Проаналізувати міжособистісні стосунки дітей з особливими освітніми потребами в умовах шкільного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковою школою таких вчених, як О.Леонт'єв, О.Смірнова, та В.Утробіна, В. Трофімова, А. Коноплянова та В. Олешкович, Л. Виготський, Я. Коломінський та В. Мухіна, Т. Антонова, О. Смірнова розроблений фундамент для дослідження колективу дітей з порушеннями інтелекту та міжособистісні стосунки дітей з особливими освітніми потребами в умовах шкільного навчання.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження:

1. На основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури дати визначення поняттям міжособистісні стосунки та колектив.

2. Дослідити особливості міжособистісних стосунків дітей з різними нозологіями.

3. Визначити особливості побудови міжособистісних стосунків школярів в інклюзивному середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Міжособистісні стосунки – це сукупність об'єктивних зв'язків та взаємодій між особами, які належать до певної групи. Характерною